'RESEARCH JOURNEY' International E- Research Journal
Impact Factor - (SJIF) - 6.625 (2019),
Special Issue - 264 : India's Sustainable Development Goal in 21st Century
Peer Reviewed Journal
E-ISSN : 2348-7143
April-2021

मूल्य शिक्षण : गरज

डॉ. शिवाजी थोर
Ph.D, M.Phil.,M.Com., M.A.(Eco),M.A.(Pol), M.A.(Mar)., G.D.C.& A., B.Ed.(Gen), B.Ed.(Phy)
Head of Department of Comm.
Research Guide Pune University (Bus Adm & Business Practices)
Arts Science & Commerce College, Manmad
Tal. Nandgaon, Dist: Nashik (M.S.)
Mob. 7263982785
E-Mail. I.D : drshivajithore217@gmail.com

प्रा. प्रकाश बड
NCC Officer
Asst. Prof. Dept of Geography
Arts Science & Commerce College, Manmad
Tal. Nandgaon, Dist: Nashik (M.S.)
Mob. 72196667902
Email ID : prakashgeo03@gmail.com

1) प्रस्तावना

जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेत विद्यार्थी स्पर्धेच्या युगात यशस्वी करावयाचा असेल तर शिक्षण, तंत्रज्ञान, संगणक, इंटरनेट याबरोबर मूल्यशिक्षण विद्यार्थ्यांत रुजविणे काळाची गरज बनलेली आहे. आधुनिक काळात उच्च शिक्षण प्रणालीत मूल्यशिक्षण एक महत्त्वाचा विषय बनला आहे. आजच्या शिक्षणामुळे विद्यार्थी फक्त कारखान्यातील कामगाराप्रमाणे बनला आहे, त्यातून खरा स्वयंपूर्ण, परिपूर्ण विद्यार्थी झालेला दिसत नाही. समाजात फक्त त्याची पुस्तकी गुणवत्ता पाहिले जाते. ती परीक्षार्थी या दृष्टिकोनातून. परंतु तो माणूस म्हणून जगण्यात किती यशस्वी झाला आहे हे पाहिले जात नाही, याचा अर्थ असा की चांगुलपणा, सदाचार, संस्कार, सुसंस्कृतपणा याचा विचार केला जात नाही. यामुळे एकविसाव्या शतकातील विद्यार्थी हा परीक्षार्थी झालेला दिसतो. या शतकातील आव्हाने पेलण्यासाठी उच्च शिक्षणात संशोधन करून अभ्यासक्रमाची मांडणी करताना शिक्षण विज्ञान, कला, शास्त्र, तंत्रज्ञान व मूल्यशिक्षण, कृतीयुक्त शिक्षण, पर्यावरण, इत्यादींचा समावेश प्रामुख्याने केला पाहिजे.

जगाच्या पाठीवर मूल्यशिक्षण हे प्राचीन काळापासून दिले जाते. ऐतिहासिक कालखंडातून मुल्ये समाजमनावर रुजविण्याचे कार्य चालू आहे. प्राचीन काळातील विचार केला तर असे निदर्शनास येते की, शिक्षणाचा मूळ उद्देश सुसंस्कारित पिढी निर्माण होणे हा होता. त्यातून सुसंस्कृत, आदर्श, प्रामाणिक, गुणी, प्रेमळ, सहकार्य वृत्ती, चांगुलपणा, आदर्श नेता, आदर्श नागरिक निर्माण होणे ही अपेक्षा अगर उद्देश होता. परंतु ते आज दिसत नाही.

मानवी मनाला मानवी वाढ, विकास व वृद्धीला पैलतिरी जाण्यासाठी मूल्यांची सोबत असणे आवश्यक आहे. सामाजिक जीवनात मूल्यांना अनन्य साधारण महत्व आहे. परंतु आज मूल्यांचा विसर पडलेला आहे, तसेच समाजात भ्रष्टाचाराने कळस गाठलेला आहे. व्यक्ती व्यक्तीत जातिवादांची दरी मोठ्या प्रमाणात रुंदावत आहे. इतरांना तुच्छ लेखण्याची विषयवृत्ती बनलेली आहे. तसेच मूल्यांवर अहंपणा, स्वार्थीपणाच्या रोगांनी आक्रमण केलेले आहे. राजकारणातून माणूसपणा नष्ट होत चाललेला आहे.

2) उद्देश

1) मूल्यशिक्षणबाबत अभ्यास करणे. 2) मूल्यशिक्षणाची गरज अभ्यासणे.

3) गृहीतके.

1) मूल्यशिक्षण दिले जाते 2) मूल्यशिक्षणाची गरज पूर्ण होत आहे.